

Päiväys
28.04.2023

Diaarinumero
20350/03.04.04.04.19/2020

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

28.04.2023

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **05.05.2023**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 28.04.2023 nro 572/2023, valitus ympäristölupa-asiassa, Rahkanevan turvetuotantoalueen ympäristölupa, Vimpeli.

Luvan hakija

Neova Oy (aiemmin Vapo Oy)

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **28.04.2023 – 05.06.2023**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetyistä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **05.06.2023**.

28.04.2023

Dnro 20350/03.04.04.19/2020

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija ja luvan hakija

Neova Oy (aiemmin Vapo Oy)

Päätös, josta valitetaan

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

9.12.2020 nro 268/2020

Aluehallintovirasto on hylännyt Vapo Oy:n ympäristölupahakemuksen, joka on koskenut Rahkanevan auma-alueineen 102,5 hehtaarin suuruisen uuden alueen turvetuotantoa Vimpelin kunnassa.

Ratkaisun perusteluja

Tuotantoalueen kuivatusvedet olisi johdettu noin 500 m:n pituista laskuojaa pitkin Poikkijokeen ja edelleen Savonjokea (=Vimpelinjoki) pitkin Lappajärveen. Etäisyys vesiteitse kuivatusvesien laskukohdasta Savonjokeen olisi ollut noin 16 km ja Lappajärveen noin 28 km.

23.5.2005 vahvistetussa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa Rahkaneva sijoittuu turvetuotantovyöhykkeelle tt-2, jota koskevan suunnittelumääräyksen mukaan turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava vesistövaikutukset siten, että kokonaiskuormitus pysyy nykyisellä tasolla. Toistaiseksi lainvoimattomassa Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa III Vimpelinjoen valuma-aluetta koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan tuotantoalueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota alapuolisen vesistöjen erityisiin luontoarvoihin. Vimpelinjoen valuma-alueen osalta erityisiä luontoarvoja ovat kalataloudelliset arvot.

Toiselle vesienhoitokaudelle (2016–2021) laaditussa Luodon-Öjanjärven vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa Poikkijoki ja Savonjoki on luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Poikkijoki on biologisten tekijöiden

osalta erinomaisessa tilassa ja fysikaalis-kemiallisten tekijöiden osalta hyvässä tilassa, Savonjoen vastaavat luokitukset ovat hyvä ja tyydyttävä. Toimenpideohjelmassa Poikkijoki ja Savonjoki on mainittu vesistöinä, jotka voisivat kuormitusta vähentävillä ja rantaluontoa säästävillä toimenpiteillä saavuttaa jopa erinomaisen tilan.

Kolmannen vesienhoitokauden (2022–2027) luonnosvaiheen luokituksessa Poikkijoki ja Savonjoki on edelleen luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Poikkijoen veden kokonaisfosforipitoisuus on ollut vuosien 2012–2017 seuranta-aineiston perusteella joen laskussa Savonjokeen hyvä (keskiarvo (n=23) 31,6 µg/l), kokonaistyyppipitoisuus hyvä (keskiarvo (n=23) 738 µg/l) ja pH-minimi välttävä ((n=23) 4,9). Karkea kiintoainepitoisuus on ollut samalla ajanjaksolla keskimäärin (n=19) 8,9 mg/l ja kemiallinen hapenkulutus keskimäärin (n=29) 35 mgO₂/l. Savonjoen veden ravinnepitoisuudet ovat luokitusaineiston perusteella olleet jonkin verran korkeammat kuin Poikkijoen. Kokonaisfosforipitoisuus on ollut vuosien 2012–2017 seuranta-aineiston perusteella joen alaosalla tyydyttävä (keskiarvo (n=29) 47,5 µg/l), kokonaistyyppipitoisuus tyydyttävä (keskiarvo (n=29) 1 006 µg/l) ja pH-minimi erinomainen ((n=29) 5,8). Karkea kiintoainepitoisuus on ollut samalla ajanjaksolla keskimäärin (n=19) 7,8 mg/l ja kemiallinen hapenkulutus keskimäärin (n=23) 36 mgO₂/l.

Kalatalousviranomaisen lausunnon mukaan ainakin Savonjoki ja mahdollisesti myös Poikkijoki on järvitaimenkannan elinaluetta. Molemmissa uomissa esiintyy lausunnon mukaan paikallista puurotainta. Savonjoessa esiintyy lisäksi harjusta ja jokikutuista siikaa. Kalatalousviranomaisen lausunnon mukaan vesireitillä Poikkijoki-Savonjoki-Lappajärvi voidaan katsoa olevan Etelä-Pohjanmaalla poikkeuksellisen hyvät edellytykset kasvattaa kalataloudellista arvoa entisestään.

Poikkijoen valuma-alue on pääasiassa talousmetsää ja ojitettua suota. Asutusta ja peltomaata on varsin vähän. Joen yläosalla ei ole turvetuotantoalueita. Noin 11 km Rahkanevan kuivatusvesien suunnitellusta laskukohdasta alavirtaan laskee osa (noin 234 hehtaaria) Vapo Oy:n Korpisalonnevan turvetuotantoalueen kuivatusvesistä. Jokea ei ole juurikaan perattu. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa Poikkijoki on mainittu yhtenä Lappajärveen laskevista vesistöistä, joissa on jäljellä varsin arvokasta ja hyvin säilynyttä virtavesiluontoa.

Savonjoen valuma-alue on samankaltainen kuin Poikkijoen, mutta maatalousmaata on selvästi enemmän. Valuma-alueella on runsaasti turvetuotantoalueita, joiden pinta-alasta ei ole esitetty hakemuksessa tarkkaa arvioita. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmistä saatavilla olevien tietojen perusteella Savonjokeen laskevia turvetuotantoalueita olisi nykyisin noin 630 hehtaaria. Vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan joen hyvä ekologinen tila on uhattuna ja hyvän tilan säilyttämiseksi kokonaisfosforipitoisuuden vähentämistarve on 30–50 %.

Rahkanevan kuivatusvedet olisi laskettu verrattain lyhyttä laskuojaa pitkin Poikkijoen keskivaiheille. Rahkanevan tuotantoalueen pinta-ala olisi ollut noin

0,9 % Poikkijoen valuma-alueesta. Korpisalonnevan ja Poikkijoen yhteenlaskettu pinta-ala olisi ollut noin 2,6 % Poikkijoen valuma-alueesta. Hakemuksen perusteella huomattavia poistumia ei ole Korpisalonnevalle Poikkijoen osalta lähivuosina tiedossa. Hakemuksen mukaan Savonjoen valuma-alueelle kuivatusvetensä laskevilla alueilla on jo nykyisin laajoja poistumia ja poistumia on odotettavissa myös lähitulevaisuudessa. Rahkanevan hankealue on lähes kokonaisuudessaan sarkaojitettu noin 40 vuotta sitten. Alueelta laskevasta ojasta on tehty vuosina 2015–2018 ennakkotarkkailua, jonka perusteella suolta laskeva vesi on nykytilanteessa verrattain heikkolaatuista. Rahkanevan turvetuotantoalueen vedet olisi käsitelty ojittamattomalle alueelle perustettavalla pintavalutus kentällä, jolle vedet olisi johdettu avolähteiden kautta.

Rahkanevan turvetuotannon kuormitusvaikutus olisi kohdistunut erityisesti Poikkijokeen, jota voidaan hakemuksessa ja lausunnoissa esitetyn perusteella pitää kuormitukselle herkkänä, kala- ja luonnontaloudellisesti arvokkaana vesistöinä. Hakemuksessa Rahkanevan ympäristöluvan myöntämistä puoltavina seikkoina on esitetty mm. Vimpelinjoen valuma-alueen turvetuotantoalueiden poistumat sekä pintavalutus kentän Rahkanevalta lähtevän veden laatua parantava vaikutus. Vaikka Vimpelinjoen valuma-alueelta on poistunut turvetuotantoalaa, ei Rahkanevan turvetuotantoaluetta voida kuormitusvaikutuksen osalta suoraan pitää aikaisempaa tuotantoalaa korvaavana alueena. Turvetuotannon aloittaminen Rahkanevalla lisäisi turvetuotannon kuormitusta vedenlaadultaan osin Savonjokea parempaan Poikkijokeen ja edelleen Poikkijoessa ylemmäs uomaan, jossa ei tällä hetkellä ole turvetuotantoalueita. Rahkanevalta lähtevän veden laadun parantuminen turvetuotannon myötä on epävarmaa, sillä pintavalutus kentän toimintaan ja kuivatusveden laadun muutokseen turvetuotannon aloittamisen myötä sisältyy aina epävarmuutta. Ympäristönsuojelulain varovaisuusperiaatteen merkitys sekä päästöjen määrään liittyvän epävarmuuden että päästöistä aiheutuvien vaikutusten suhteen on lupaharkinnassa sitä suurempi, mitä herkempi alapuolinen vesistö kuormituksen lisääntymiselle on.

Turvetuotantoalueen verrattain suuri pinta-ala (102,6 ha), päästöjen määrään liittyvä epävarmuus ja alapuolisten vesistöjen kalataloudellinen arvo ja herkkyys kuormitukselle huomioon ottaen aluehallintovirasto on arvioinut, että Rahkanevan päästöistä aiheutuisi yhdessä valuma-alueen muun kuormituksen kanssa erityisesti Poikkijoen merkittävän pilaantumisen vaaraa. Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä Rahkanevan turvetuotannolle ei siten ole.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Vapo Oy on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Perusteluinaan muutoksenhakija on muun ohella esittänyt, että Rahkaneva on jo entuudestaan turvetuotantoa varten sarka- ja kokoojajoin vuosina 1978–1982 peruskuivatettu 102,6 hehtaarin suoalue, ojittamatonta noin 7 hehtaarin

alaa lukuun ottamatta. Alue vastaa ojitustilanteeltaan ja muutoinkin metsäojitettua suoaluetta paitsi, että ojavälit ovat kaksi kertaa tiheimmät, 40 metrin sijasta 20 metriä ja ojasyvyyydet suuret, paikoin noin 1,5 metriä. Osalla aluetta on sarkaojien välissä ja suuntaisena aiemmin kaivettuja metsäojia, mikä on tehostanut kuivatusta. Sarkaojien välisiä pintoja ei ole valmisteltu eikä niiltä ole poistettu kasvillisuutta. Alue on alaosaltaan voimakkaasti puustoittunut. Metsäojitusalueiden kohdalla viimeaikaisissa tutkimuksissa (Luke) on ilmennyt, että metsäojitusten kuormitusvaikutukset eivät pienenny niin lyhyessä ajassa kuin aikaisemmin on oletettu, vaan kuormitusvaikutukset jatkuvat pitkäkestoisesti, ainakin useiden kymmenien vuosien ajan. Vuosien 2015–2018 ennakkotarkkailun tulosten perusteella näin on Rahkanevankin kohdalla noin 40 vuotta ojitusten jälkeen. Rahkanevan tavanomaista metsäojitusta tiheämpi ojitus lisää kuormitusta.

Koska alueelle ei ole rakennettu vesiensuojelurakenteita, vedet johtuvat Poikkijokeen käsittelemättöminä. Tuotantoon suunnitelluilta lohkoilta lähtevä kuormitus suurentuisi nykyisestä, koska kuormitusta kiinni ottava kasvillisuus poistettaisiin, sarkojen pinnat muotoiltaisiin tuotannon mahdollistavaksi ja niiltä ryhdyttäisiin irrottamaan turvetta sekä aluetta muutoinkin ylläpitämään tuotannon edellyttämässä kunnossa ja kuivatustilassa. Kentät olisivat paljaspintaiset ja sateiden aiheuttaman eroosiovaikutusten alla. Ennen näitä vaiheita alueelle kuitenkin rakennettaisiin kuivatusvesien puhdistusmenetelminä sarkaojarakenteet, kaksi laskeutusallasta, pumppausallas ja pintavalutuskenttä ojittamattomalle suolle, jotka olisivat käytössä ympärivuotisesti. Nämä rakenteet ovat parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaiset, ympäristöhallinnon ja lupaviranomaisten niin uusille kuin vanhoille tuotantoalueille kuormituksen kiinniottamistarkoituksessa edellyttämät.

Kuormitustarkkailulla seurattaisiin laskeutusallaskäsittelyn jälkeisen, pintavalutuskenttäpuhdistukseen johdettavan veden laatua ja pintavalutuskentän alapuolisella mittapadolla tuotantoalueelta laskuojaan ja Poikkijokeen johdettavan veden laatua sekä määriä. Ylä- ja alapuolisten tulosten perusteella saataisiin tieto pintavalutuskentän toimintakyvystä (puhdistustehosta). Rahkanevan nykyisen ja turvetuotannon aikaisen kuormituksen arvioinnissa on voitu käyttää ennakkotarkkailun tuloksia ja edustavilta tuotantoalueilta olevia pitkän aikavälin tuloksia.

Tuotannon aikaisen kuormituksen osoittautuessa nykyistä suuremmaksi erotuksen osalta olisi kysymys kokonaan uudesta kuormituksesta, ja luvan myöntämisen edellytykset tulisivat tarkasteltavaksi siltä osin. Mikäli tuotannon aikainen kuormitus osoittautuisi nykyistä pienemmäksi, ei kokonaan uutta vesistökuormitusta aiheutuisi, mikä tarkoittaisi sitä, että ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuja luvan myöntämisen esteitä, vesistö- ja kalataloudellisia sekä vesienhoidon tavoitteisiin kohdistuvia ei sallittavia vaikutuksia, ei voisi aiheutua. Kuten metsäojitusten myöskään sarkaojituksen vaikutusten ei ole ojituksia suoritettaessa voitu olettaa vaikuttavan niin pitkäkestoisesti kuin mitä aiemmin on tiedetty tai oletettu.

Aluehallintovirasto ei ole pitänyt hakemukseen sisältynyttä vuoden 2016 ominaiskuormitus selvitykseen perustuvaa kuormitusarviota oikeana tai ei ainakaan luotettavana osoittamaan kuormituksen pienentymisen. Toisaalta aluehallintovirasto ei ole perusteluissaan osoittanut, mikä virhe oikeuskäytännön mukaisesti tehtyyn kuormitus- ja arviointiin on sisältynyt ja mikä tekijä aiheuttaisi merkittävän epävarmuuden alueelle suunnitellun ojittamattoman pintavalutus kentän puhdistuskyvyssä.

Valituksessa olevassa taulukossa on esitetty ojittamattomilla pintavalutus kentillä varustettujen Länsi-Suomen edustavien tuotantoalueiden lähtevän veden pitoisuudet kalenterivuosien 2011–2015 keskimääräisten keskiarvoina, mitkä kuvaavat hyvin lähtevän veden pitoisuuksia pitkällä aikavälillä ja ovat käytettävissä tarkastelun perusteiksi Rahkanevallakin. Tulokset eivät yli- ja aliarvioi pintavalutus kenttien puhdistuskykyä yms. lähtevän veden pitoisuuksiin vaikuttavaa. Suureiden mukaan Rahkanevan pintavalutus kentältä lähtevän veden kiintoaine- ja humuspitoisuus olisi noin 50 %, kokonaisfosforipitoisuus noin 30 % ja kokonaistyyppipitoisuus noin 20 % pienempi kuin Rahkanevan alueelta nykyisin lähtevän veden pitoisuudet, mikä on huomattava varmuusmarginaali epävarmuustekijöitä vastaan.

Kuormitusarvioiden mukaan tuotannon aikainen vuosikuormitus olisi kiintoaineessa noin 10 %, kokonaisfosforissa noin 55 % ja humuksessa (COD_{Mn}) noin 35 % pienempi kuin nykyinen, ja vain kokonaistyyppissä sitä noin 15 % suurempi. Näissäkin suureissa on merkittävä varmuusmarginaali epävarmuustekijöitä vastaan. Kokonaistyyppipäästö ei olisi merkittävän suuri eikä merkittävä tekijä voimakkaasti virtaavassa vedessä. Suhteelliset erot pitoisuuksien ja kilojen kesken johtuvat eri tekijöistä, valunnan suurentumisesta, pintavalutus kentän kiinniottokyvystä ja niin edelleen. Kun epäluotettavampana pidetyllä metsäojitetulla pintavalutus kentälläkin pitoisuuksien perusteella päästäisiin lähes yhtä suuriin pienennyksiin, ei Rahkanevan ojittamattomaan pintavalutus kenttään voine liittyä aluehallintoviraston arvioimia epävarmuustekijöitä. Myöskään arviointitapoihin ei voi sisältyä sellaisia epävarmuuksia, jotka johtaisivat kokoluokkaiseen virhearviointeihin lähtevän veden laadussa, kuormituksessa ja sen vaikutuksissa.

Luvan myöntämisen seurauksena ei olisi alueelta lähtevän kuormituksen suurentuminen eikä myöskään merkittävän pilaantumisen vaaran aiheutuminen Poikkijoen saati sen alapuolisessa Savonjoessa (Vimpelinjoki). Kysymys on luvanvaraisesta hankkeesta, jonka toteuttaminen johtaisi Poikkijokeen kohdistuvan vesistökuormituksen pienentymiseen ja joen tilan parantumiseen. Muitakaan valituksenalaisessa päätöksessä mainittuja, luvan myöntämisen esteeksi luettavia haitallisia vaikutuksia ei luvan myöntämisen seurauksena saata aiheutua.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut luvan hakijan valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Vimpelin kunnassa.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Vimpelin kunnalle ja Vimpelin kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle ja Museovirastolle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen luvan hakijan valituksesta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausuntoa valituksesta.

██████████ on valituksen johdosta antamassaan vastineessa ilmoittanut uudistavansa lausuntonsa ja vastustavansa ympäristöluvan myöntämistä Vapo Oy:lle ja vaatinut valituksen hylkäämistä.

██████████ on valituksen johdosta antamassaan vastineessa muun ohella ilmoittanut vastustavansa Vapo Oy:n Rahkanevan turvetuotantohanketta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se anna lausuntoa valituksen johdosta, mutta on viitannut ratkaisuun sekä ratkaisun perusteluihin.

Vimpelin kunnanhallitus on ilmoittanut viittaavansa aikaisemmin antamaansa lausuntoon eikä anna nyt erillistä vastinetta valituksen johdosta.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on valituksen johdosta antamassaan vastineessa uudistanut ympäristölupahakemuksesta antamansa lausunnon. ELY-keskus on todennut lisäksi muun ohella seuraavaa:

Rahkanevan ympäristölupahakemuksessa esitetty kuormitusarvio on laskettu Länsi-Suomen alueen ojittamattomien pintavalutuskentällisten turvetuotantoalueiden ominaiskuormitusluvuilla (Pöyry Finland Oy 2016, Bioenergia ry - Turvetuotannon ominaiskuormitusselvitys), mikä on yleinen kuormitusten arviointitapa ympäristölupahakemuksissa. Kuormitusarvio on perustunut siihen, että Rahkanevan pintavalutuskentältä lähtevän veden pitoisuudet olisivat turvetuotannossa samaa tasoa kuin Länsi-Suomen alueen ojittamattomilta pintavalutuskentältä lähtevän veden pitoisuudet keskimäärin. Rahkanevan sarkaojitetulta alueelta lähtevän laskuojan vedessä pitoisuudet ennakkotarkkailussa ovat olleet näitä pitoisuuksia korkeammat (keskimääräiset pitoisuudet ajalla 3.9.2015–20.12.2018: kiintoaine 9,4 mg/l, kokP 124 µg/l, kokN 1747 µg/l ja COD_{Mn} 81 mg/l).

Mikäli Rahkanevalta lähtevän veden pitoisuudet olisivat turvetuotantokäytössä samaa tasoa kuin ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla Länsi-Suomessa keskimäärin (tuotantovaiheessa keskiarvot: kiintoaine 5,2 mg/l, kokP 46 µg/l, kokN 1424 µg/l ja COD_{Mn} 48 mg/l), tulisi veden puhdistua nykyisestä. Mikäli tuotantokäytössä pintavalutuskentälle laskeutusaltailta johdettavan veden pitoisuudet olisivat samaa tasoa kuin ennakkotarkkailutuloksissa, puhdistustehojen pintavalutuskentällä tulisi olla kiintoaineelle noin 45 %, kokonaistypelle 18 %, kokonaisfosforille 63 % ja COD_{Mn} 41 %.

Edellä mainitut puhdistustehot vaikuttavat realistiselta saavuttaa kiintoaineen ja kokonaistypen osalta. Fosforin osalta pitoisuustason saavuttaminen edellyttäisi keskimääräistä parempaa puhdistustehoa Rahkanevan pintavalutuskentältä. COD_{Mn} osalta puhdistusteho 41 % ei ole realistinen. Turvetuotannon ominaiskuormitus selvitys (Pöyry Finland Oy 2016) ja turvetuotantoalueiden tarkkailutulokset yleensä ovat osoittaneet, että COD_{Mn} harvoin alenee pintavalutus kentillä. COD_{Mn} pitoisuus todennäköisesti pysyisi Rahkanevan osalta korkeana, vaikka alueella olisi käytössä parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukainen pintavalutus kenttä.

Rahkanevan alue on jo sarkaojitettu, joten kunnostus ei todennäköisesti lisää kuormitusta Rahkanevan tapauksessa niin paljon kuin turvetuotantoalueen perustamisessa yleensä. Alueen tiheä sarkaojitus lienee syy alueelta lähtevään huonoon vedenlaatuun, joka ennakkotarkkailutuloksista käy ilmi. Turpeen hajoaminen ja alueelliset maaperään sekä turpeeseen liittyvät tekijät voivat selittää Rahkanevan korkeita pitoisuuksia ennakkotarkkailutuloksissa.

Alueen kunnostaminen turvetuotantoon voi kuitenkin nostaa pitoisuuksia Rahkanevan alueelta lähtevässä vedessä korkeammiksi kuin ennakkotarkkailussa, koska ojia kaivetaan ja suon pintakerros poistetaan. Erityisesti kiintoainepitoisuuden voi olettaa kasvavan lisääntyvän eroosion seurauksena. Toisaalta alueelle rakennettaisiin nykyaikaiset parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaiset vesienkäsittelymenetelmät. Kiintoaineen ja ravinteiden kuormitusarvio vaikuttavat luotettavilta. Rautaa pintavalutus kentät yleensä puhdistavat hyvin. Rautaa ei ole analysoitu Rahkanevan ennakkotarkkailussa, mutta alueelta lähtevän veden rautapitoisuus saattaa olla korkea tummasta veden väristä päätellen.

Etelä-Pohjanmaan pintavesien toimenpideohjelmassa (Teppo ym. 2020) on Vimpelinjoen hyvän tilan saavuttamiseksi edellytetty fosforipitoisuuksien vähentämistä 10–30 %. Humuskuormitus ja -pitoisuus on Poikkijoen ja Vimpelinjoella liian suuri.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on esittänyt muun ohella, että valitus tulee hylätä.

Rahkanevalla harjoitettavan turvetuotannon toimintaedellytyksiä arvioitaessa tulee erityistä huomiota kiinnittää siihen, aiheutuisiko turvetuotannon kuivatusvesistä kohtuutonta haittaa kuivatusvesien purkureitin arvokkaalle kalastolle. Rahkanevan turvetuotannolla ei ole toimintaedellytyksiä, mikäli kuivatusvesien puhdistuksen ei voida riittävällä varmuudella odottaa olevan tehokasta kaikkien keskeisten haitta-aineiden osalta eikä vesienkäsittelyä voida käytännössä toteuttaa ilman ohjuoksutuksia. Varsinkin Poikkijoen luontaisesti lisääntyvän, mutta erittäin uhanalaisen taimenkannan elinolosuhteiden turvaamisen ja kehittämisen kannalta on tärkeää, ettei Poikkijokeen valuma-alueelta tuleva kuormitus lisääny, vaan sitä vähennetään mahdollisuuksien mukaan.

Koska hankealueen nykykuormitusta on arvioitu vuosina 2016–2018 tehdyn ennakkotarkkailun keskimääräisten vedenlaatutulosten perusteella käyttäen

keskivalumaa 10 l/s/km², sisältyy arvioon huomattavaa epävarmuutta. Luotettavan nykykuormitusarvion saamiseksi laskennassa olisi tullut käyttää alueen todellisia hetkellisiä valumatietoja. Koska vuosien väliset erot kuormituksessa voivat olla huomattavat lähinnä tuotantoalueilla vallitsevista sääoloista johtuen, tulisi Rahkanevan ennakkotarkkailun tuloksia verrata mahdollisimman lähellä Rahkanevaa sijaitsevilla tuotantoalueilla vuosina 2016–2018 tehdyn päästötarkkailun tuloksiin. Viime vuosina voimistuneen ilmastonmuutoksen vuoksi olisi tärkeää vertailla saman ajanjakson luotettavia kuormitusarvioita. Varsinkin vuosi 2018 oli kuumen ja kuivan kesän vuoksi sääoloiltaan edellisvuosista poikkeava, minkä vuoksi varsinkin vuoden 2018 suuret kuormitusarvot eivät ole vertailukelpoiset vuosien 2011–2015 kuormitusarvioiden kanssa. Vuoden 2018 nykykuormitusarvio on luultavasti huomattava yliarvio varsinkin sen vuoksi, että kuormituksen laskennassa käytettiin keskivalumaa 10 l/s/km², vaikka todellisuudessa kesäaikainen valuma oli huomattavasti tätä pienempi.

Museovirasto on ilmoittanut, ettei sillä ole lisättävää Rahkanevan turvetuotantoalueen ympäristölupa-asiaan.

Neova Oy on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 20 §:n 1) kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet

onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*).

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää muuta ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Asiassa saatu selvitys

Rahkanevan turvetuotantoalue sijaitsee Vimpelin kunnan alueella, noin 14 kilometriä Vimpelin kirkonkylältä itään. Rahkanevan 102,6 hehtaarin turvetuotantoalue koostuu kahdesta tuotantolohkosta ja neljästä auma-alueesta. Lohkon 1 pinta-ala on 12,5 hehtaaria ja lohkon 2 pinta-ala 82 hehtaaria sekä auma-alueiden pinta-ala yhteensä 8,1 hehtaaria.

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa III olevan suunnittelumääräyksen mukaan turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava tuotantoalueiden yhteisvaikutukset vesistöihin ja valuma-alueen kokonaiskuormitus, sekä tarvittaessa vaiheistettava tuotantoa huomioiden alapuolisten vesistöjen tila. Vimpelinjoen valuma-aluetta (47.08) koskevan suunnittelumääräyksen mukaan tuotantoalueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota alapuolisten vesistöjen erityisiin luontoarvoihin.

Rahkanevan turvetuotantoa valmistelevat kuivatus- eli sarkaojitukset on tehty vuosina 1978–1982 ilman vesiensuojelurakenteita lukuun ottamatta tuotantoalueen koillisosassa sijaitsevaa noin 7 ha:n suuruista ojittamatonta aluetta. Kuntoonpanovaiheessa työt tehtäisiin seuraavassa järjestyksessä: eristysojat ja paloaltaat, vesiensuojelurakenteet, lasku- ja kokoojaojat ja reuna- ja sarkaojat. Alueella peruskuivatustoimenpiteet ovat olemassa olevaa ojastoa kunnostavia ja niitä täydentäviä ojituksia. Kuntoonpanovaiheessa sarkojen pintakerros puuaineksineen jyrjittäisiin, asennettaisiin päisteputket ja päisteputkipidättimet sekä kaivettaisiin sarkaojien lietsyvennykset. Lopuksi sarat muotoiltaisiin kunnostusruuvilla tuotantokuntoon ja rakennettaisiin aumapaikat.

Rahkanevan kuivatusvedet on suunniteltu käsiteltäväksi perustason vesiensuojelurakenteilla sekä ympärivuotisesti toimivalla pintavalutuskentällä. Perustason vesiensuojelurakenteisiin kuuluvat sarkaojen liettaskut, sarkaojapidättimet sekä kaksi padottavalla rakenteella varustettua, rinnakkaista laskeutusallasta.

Hakemuksen mukaan Rahkanevan tuotantoalueen kuivatusvedet johdettaisiin laskeutusaltaiden 1 ja 2 kautta pumppausaltaalle 1, josta edelleen paineputkea pitkin ojittamattomalle vähäpuustoiselle suoalueelle sijoitettavalle pintavalutuskentälle. Tuotantoalueen kuivatusvedet johdettaisiin pintavalutuskentälle kentän läpi maan alle upotettavaa paineputkea pitkin ja vesi jaettaisiin kentälle sen pituussuuntaisesti kentän korkeimpiin kohtiin rakennettavan neljän avolähteen kautta tasaisesti pintavalutuskentälle. Avolähteet on suunniteltu rakennettavaksi päällystämällä lähteen pohjalle tuleva suodatinkangas louheella tai murskeella siten, että lähteiden yläreunat ovat kaikki samassa korkeustasossa. Paineputki kulkisi lähteen pohjan kautta ja putkessa olisi reikä lähteen kohdalla. Maan sisään upotettavalla paineputkella varmistettaisiin ympärivuotinen toimivuus. Avolähteiden rakennustyöt toteutettaisiin routa-aikaan maanpinnan tarpeettoman rikkoutumisen välttämiseksi.

Pintavalutuskentän pinta-ala on 5,8 hehtaaria ja sen kokonaisvaluma-alue on 114,8 hehtaaria. Pintavalutuskentän pinta-ala on 5,0 % sen kokonaisvaluma-alueesta ja kaltevuus 0,16 %. Alueen turvekerroksen kokonaispaksuus on noin 100–200 cm Geologian tutkimuskeskuksen mittausaineiston perusteella. Turvekerroksen pintaosa (noin 0–50 cm) on valtaosin hyvin heikosti – heikosti maatunutta (H2-H3) tupasvillarahkaturvetta.

Hankealue sijoittuu Ähtävänjoen vesistöalueelle (47) ja siellä Vimpelinjoen (=Savonjoki) valuma-alueeseen (47.08) kuuluvalla Poikkijoen valuma-alueelle (47.084). Hankealueen kuivatusvedet johdetaan noin 500 metrin pituisen laskuojan kautta Poikkijokeen. Vedet johtuvat ensin Poikkijoen noin 15,6 kilometriä ja sen jälkeen Savonjoen alaosassa noin 11,9 kilometriä ennen Lappajärven päätymistä.

Rahkanevalta laskevan ojan veden laatua on tutkittu vuosina 2015–2018 ennakkotarkkailuna (n=52). Veden laatu on ollut keskimäärin seuraava: kiintoaine 7,5 mg/l (vaihteluväli 0,5–43 mg/l), COD_{Mn} 85 mg O₂/l (vaihteluväli 45–120 mg O₂/l), väri 782 mg Pt/l (vaihteluväli 350–1 200 mg Pt/l), kokonaisfosfori 104 µg/l (vaihteluväli 33–340 mg/l), kokonaistyppi 1 704 µg/l (vaihteluväli 880–3 600 mg/l) ja pH 5,2 (vaihteluväli 4,1–6,1 mg/l).

Ennakkotarkkailuun ja 10 l/s/km² suuruiseen keskivaluntaan perustuen Rahkanevan tuotantoalueen nykyiseksi vuosikuormitukseksi on arvioitu noin 2 440 kg kiintoainetta, 34 kg fosforia, 550 kg typpeä ja 27 420 kg COD_{Mn}. Tuotantoalueen kuntoonpano ja tuotantovaiheen päästöt on arvioitu vuosien 2011–2015 Länsi-Suomen kuntoonpano- ja tuotantovaiheessa olevien ojittamattomien pintavalutuskentällisten kohteiden keskimääräisiin vedenlaatutietoihin 2011–2015 perusteella. Kuntoonpanovaiheen kokonaisvuosipäästöiksi on arvioitu noin 3 080 kg/a kiintoainetta, 42 kg/a

fosforia ja 850 kg/a typpeä. Tuotantovaiheessa vuosipäästöiksi on arvioitu 2 180 kg/a kiintoainetta, 16 kg/a fosforia ja 620 kg/a typpeä. Arvion perusteella Rahkanevan kuormitus pienenee kiintoaineen, kokonaisfosforin ja kemiallisen hapenkulutuksen osalta tuotantovaiheessa nykyisestä sarkaojitustilasta.

Tuotannon bruttopäästöjen on arvioitu kuntoonpanovaiheessa nostavan tuotantoalueen alapuolisen Poikkijoen osan veden kokonaisfosforipitoisuutta 1,2 µg/l, typpipitoisuutta 25 µg/l, kiintoainepitoisuutta 0,09 mg/l ja kemiallista hapenkulutusta (COD_{Mn}) 0,8 mg/l. Tuotantovaiheen päästöjen on arvioitu nostavan Poikkijoen fosforipitoisuutta 0,5 µg/l, typpipitoisuutta 18 µg/l, kiintoainepitoisuutta 0,06 mg/l ja kemiallista hapenkulutusta (COD_{Mn}) 0,5 mg/l.

Poikkijoen vesi on ruskeaa ja humuspitoista. Veden pH on ollut keskimäärin 6,5 (vaihteluväli pH 5,0–7,8). Sähkönjohtavuus on ollut alhainen, keskimäärin 6,8 mS/m, mikä tarkoittaa, että veteen liuenneiden suolojen määrä on melko pieni. Kiintoainetta vedessä on ollut keskimäärin 8,1 mg/l ja enimmillään 21 mg/l. Keskimääräiset kokonaistypen ja kokonaisfosforin pitoisuudet (kok.N 769 µg/l, kok.P 35 µg/l) kuvaavat rehevää vesistöä. Savonjoki on humuspitoinen ja sen keskimääräiset ravinnepitoisuudet ovat korkeampia kuin Poikkijoen kuvaten rehevää vedenlaatua.

Poikkijoen vuosien 2011, 2012 ja 2014 sähkökoekalastuksista saatiin taimenta, madetta, ahventa, kivenuoliaista ja kivisimppua. Vuosina 2009–2015 tehtyjen Savonjoen koekalastusten perusteella joen kalastoon kuuluu ainakin ahven, kivenuoliainen, kivisimppu, made, taimen, särki ja pikkunahkiainen. Vuonna 2015 taimensaalis oli koekalastusjakson korkein. Savonjokeen istutetaan velvoiteistutuksina taimenta 3000 kpl/vuosi ja sen lisäksi osakaskunta tekee omia istutuksiaan. Selvityksessä esitetyn mukaan taimen lisääntyy luontaisesti sekä Savonjoessa että todennäköisesti myös Poikkijoen. Vuonna 2015 tehdyissä koeravustuksissa Savonjoen rapukanta todettiin heikoksi ja selvityksessä on esitetty, että Poikkijoen ei ilmeisesti esiinny lainkaan rapuja. Kalatalousviranomaisen lupahakemuksesta esittämän lausunnon mukaan järvitaimenkannat napapiirin eteläpuolella on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi, ja ainakin Savonjoki, mahdollisesti myös Poikkijoki, on järvitaimenkannan elinaluetta. Järvitaimenen lisäksi sekä Poikkijoen että Savonjoessa esiintyy paikallista purotaimenta, Savonjoessa lisäksi harjusta ja jokikutuista siikaa, jonka pääelinalue on Lappajärvi.

Poikkijoki on pintavesityypiltään keskisuuri turvemaiden joki ja sen ekologinen tila on hyvä. Savonjoki (Vimpelinjoki) on pintavesityypiltään keskisuuri turvemaiden joki (Kt) ja sen ekologinen tila on hyvä. Lappajärvi on pintavesityypiltään suuri humusjärvi (Sh) ja sen ekologinen tila on tyydyttävä. Vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty, että Savonjoen ja Poikkijoen osalta on riski ekologisen tilan heikkenemisestä.

Rahkanevan (102,6 ha) ja Poikkijoen valuma-alueella olemassa olevan Korpisalonnevan nykyinen tuotantoala (206,2 ha) muodostavat yhteensä 2,6 %:n suuruisen osuuden Poikkijoen valuma-alueesta (120,25 km²). Rahkanevan ja Korpisalonnevan yhteisvaikutusalue käsittää Korpisalonnevan purkupaikan

ja Savonjoen yhtymäkohdan välisen noin 4,6 km pituisen osuuden. Korpisalonnevan yhtymäkohdan yläpuoliselle Poikkijoen osuudelle ei kohdistu turvetuotannon kuormitusta. Rahkanevan hankeala muodostaa noin 1,4 % yläpuolisestaan Poikkijoen (71,7 km²) valuma-alueesta. Rahkaneva sekä nykyiset tuotantoalat (yhteensä 413,5 ha) muodostavat Savonjoen vesistöalueen valuma-alasta 1,1 % osuuden, josta Rahkanevan osuus on 0,3 %.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Huolimatta siitä, että hankealue on suurelta osin vuosikymmeniä sitten sarkaojitettua, aiheutuisi hankealueen kuntoonpanotöistä todennäköisesti merkittävää lisäkuormitusta alueen nykytilaan verrattuna. Koska hankealueen kuivatusvesi on alueelta tehdyn ennakkoselvityksen perusteella keskimääräistä suoalumavettä heikkolaatuisempaa, hakemuksessa esitettyä keskimääräisiin ominaiskuormituslukuihin perustuvaa kuormitusarviota ei voida pitää luotettavana Rahkanevan sijaintipaikan olosuhteissa. Hallinto-oikeus lisäksi toteaa, että Rahkanevan vuosikymmeniä sitten tehty sarkaojitus ei ole este alueen valumaveden laadun kohentumiselle jatkossa, eikä alueelle turvetuotannon kuivatusvesien käsittelyä varten rakennettavia vesienkäsittelyrakenteita voida pitää perusteena ympäristöluvan myöntämiselle.

Rahkanevan tuotantoalue on suunniteltu Poikkijoen yläosalle, jolla ei ole aikaisempaa turvetuotantoa. Poikkijoella ja sen alapuolisella Savonjoella on erittäin tärkeää kalataloudellista arvoa muun ohella uhanalaisen taimenen elinympäristönä. Sijaintipaikan ja sen alapuolisen purkuvesistön olosuhteissa on Rahkanevan vesienkäsittelyn toimintavarmuudelle annettava erityistä painoarvoa.

Koska kaikkia Rahkanevan tuotantoalueen kuivatusvesiä ei ole suunniteltu johdettavaksi kentän yläosaan vain osa kuivatusvesistä suotautuu koko kentän läpi ja merkittävä osa kuivatusvesistä suotautuu kentällä lyhyemmän matkan, on todennäköistä, että pintavalutuskentän tehollinen pinta-ala jää hakemuksessa arvioitua pienemmäksi. Tämän lisäksi pintavalutuskentälle rakennettavat avolähteet pienentävät osaltaan kentän tehollista pinta-alaa ja paineputken asentamista ja avolähteiden rakentamista edellyttävät kaivutyöt pintavalutuskentän alueella osaltaan heikentävät kentän toimintavarmuutta.

Hallinto-oikeus katsoo, että vaikka pintavalutuskenttä on suunniteltu sijoitettavaksi ojittamattomalle suoalueelle, uuden turvetuotantopinta-alan ottaminen käyttöön muun jokena kuormittavan toiminnan lisäksi todennäköisesti aiheuttaisi alapuolisen vesistön merkittävän pilaantumisen vaaraa vaarantamalla taimenen elinolosuhteita, erityisesti kun otetaan huomioon pintavalutuskentän toimintaan liittyvä epävarmuus ja tuotantoalueen koko. Tästä syystä hallinto-oikeus katsoo, että asiassa ei ole ollut edellytyksiä myöntää lupaa Poikkijoen valuma-alueella uudelle turvetuotantoalueelle ja valitus tulee siten hylätä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Vimpelin kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **05.06.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Raija Uusi-Niemi ja Pirjo Joutsenlahti sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen.

Esittelijä Pirjo Pentinmäki

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu**Päätös**

Neova Oy, oikeudenkäyntimaksu 260 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

██████████

██████████████████

Museovirasto

Vimpelin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Vimpelin kunnan terveydensuojeluviranomainen

Vimpelin kunnanhallitus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Kalatalousviranomainen

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>